

**Föreskrifter
om ändring i Skolverkets föreskrifter
(SKOLFS 2011:28) om kursplaner för
grundskolans ämnen och ämnesområden;**

SKOLFS 2017:81

Utkom från trycket
den 27 september 2017

beslutade den 23 augusti 2017.

Med stöd av 2 § förordningen (SKOLFS 2010:255) om läroplan för grundskolan föreskriver Skolverket att bilaga 1 och 2 till Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:28) om kursplaner för grundskolans ämnen och ämnesområden ska ha följande lydelse.

-
1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 oktober 2017.
 2. Bilagorna i den nya lydelsen får tillämpas första gången på utbildning som påbörjas läsåret 2017/18 och ska tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2018.

På Skolverkets vägnar

PETER FREDRIKSSON

Hans Almgren

KURSPLANER FÖR GRUNDSÄRSKOLANS ÄMNEN

Idrott och hälsa

Centralt innehåll

I årskurs 7–9

Rörelse

- Rörelseförmågor och hur de utvecklas av varierande aktiviteter.
- Styrketräning, konditionsträning, rörlighetsträning och mental träning. Hur dessa aktiviteter påverkar rörelseförmågan och hälsan.
- Hur digitala och andra verktyg kan användas i samband med rörelseaktiviteter.
- Lekar, spel och idrotter och deras regler.
- Traditionella och moderna danser. Rörelse- och träningsprogram till musik.
- Olika simsätt i mag- och ryggsläge.

Hälsa och livsstil

Friluftsliv och utevistelse

- Att orientera sig i kända miljöer, såväl med som utan digitala verktyg. Enkla kartors uppbyggnad.
- Hur olika friluftaktiviteter kan planeras och genomföras.
- Rättigheter och skyldigheter i naturen enligt allemansrätten.
- Kulturella traditioner i samband med friluftsliv och utevistelse.
- Badvett och säkerhet vid vatten vintertid. Hur man kan hantera nödsituationer i och vid vatten med alternativa hjälpredskap, enligt principen för förlängda armen.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom ämnet idrott och hälsa för att till exempel samtala om rörelseaktiviteter och utvärdera arbetsprocesser.

Matematiken har en flertusenårig historia med bidrag från många kulturer. Den utvecklas såväl ur praktiska behov som ur människans nyfikenhet och lust att utforska matematiken som sådan. Matematisk verksamhet är till sin art en kreativ, reflekterande och problemlösande aktivitet som är nära kopplad till den samhälleliga, sociala, tekniska och digitala utvecklingen. Kunskaper i matematik ger människor förutsättningar att fatta välgrundade beslut i vardagslivets många valsituationer och ökar möjligheterna att delta i samhällets beslutsprocesser.

Syfte

Undervisningen i ämnet matematik ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om matematik och matematikens användning i vardagen och inom olika ämnesområden. Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar intresse för matematik och en tilltro till sin egen förmåga att använda matematik i olika sammanhang. Den ska också ge eleverna möjlighet att uppleva estetiska värden i möten med matematiska mönster, former och samband.

Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om grundläggande matematiska metoder och hur dessa kan användas för att besvara frågor i vardagliga situationer. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får uppleva matematiken som en estetisk och kreativ aktivitet som kan användas vid problemlösning och matematiska undersökningar.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar ett kritiskt förhållnings-sätt i situationer där det finns behov av att göra överväganden om matematisk rimlighet. Eleverna ska genom undervisningen ges möjligheter att utveckla kunskaper i att använda digitala verktyg och programmering för att kunna undersöka problemställningar och matematiska begrepp, göra beräkningar och för att presentera och tolka data.

Vidare ska undervisningen i matematik bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om ämnesspecifika begrepp. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar att samtala om matematik och presentera och utvärdera arbetsprocesser.

Genom undervisningen i ämnet matematik ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- lösa matematiska problem,
- använda matematiska metoder för att göra beräkningar och lösa rutinuppgifter,
- reflektera över rimlighet i situationer med matematisk anknytning, och
- använda ämnesspecifika ord, begrepp och symboler.

Centralt innehåll

I årskurs 1–6

Problemlösning

- Strategier för matematisk problemlösning i vardagliga situationer.

SKOLFS 2017:81 *Taluppfattning och tals användning*

- Naturliga tal mellan 1 och 1000 och hur de storleksordnas, jämförs och delas upp. Hur de används för att ange antal och ordning.
- Naturliga tal och hur de uttrycks och visas med ord, konkret material, symboler, bilder och på tallinje.
- De fyra räknesätten och hur de kan uttryckas och visas med ord, konkreta material, bilder och symboler.
- Centrala metoder för addition och subtraktion vid huvudräkning, vid beräkningar med skriftliga metoder och vid användning av digitala verktyg.
- Tal i bråkform.
- Rimlighetsbedömning i vardagliga situationer.

| *Algebra*

- Likhetsstecknets innebörd.
- Hur enkla mönster i talföljder och enkla geometriska mönster kan konstrueras.
- Hur entydiga, stegvisa instruktioner kan konstrueras, beskrivas och följas som grund för programmering. Symbolers användning vid stegvisa instruktioner.

Tid och pengar

- Enheter och uttryck för tid, till exempel minut, i går och vecka.
- Mäta och uttrycka tid, till exempel med klocka.
- Sedlars och mynts namn och värde i relation till varandra. Digitala betalningssätt.

Sannolikhet och statistik

- Begreppet slump och slumpmässiga händelser i experiment och spel.
- Undersökningar i för eleven bekanta situationer, till exempel prisjämförelser och temperaturmätningar. Tabeller och diagram och hur de kan användas för att sortera data och beskriva resultat, såväl med som utan digitala verktyg. Hur information kan avläsas ur tabeller och diagram.

Geometri

I årskurs 7–9

Problemlösning

- Strategier för matematisk problemlösning i vardagliga situationer.

- Naturliga tal och hur de storleksordnas, jämförs och delas upp. Hur de används för att ange antal och ordning.
- Naturliga tal och enkla tal i decimal- och bråkform. Hur de uttrycks och visas med ord, konkreta material, symboler och bilder samt på tallinje.
- Hur de fyra räknesätten uttrycks och visas med hjälp av ord, konkreta material, bilder och symboler.
- Centrala metoder för de fyra räknesätten vid överslagsberäkning, huvudräkning samt vid beräkningar med skriftliga metoder och digitala verktyg. Metodernas användning i olika situationer.
- Tal i decimal- och bråkform och deras användning i vardagliga situationer.
- Negativa tal och deras användning i konkreta och vardagliga situationer, till exempel vid mätning av temperatur.
- Begreppet procent och hur det används och uttrycks.
- Rimlighetsbedömning i vardagliga situationer.

| Algebra

- Hur symboler kan användas för att beteckna till exempel förflyttning eller ett obekant tal.
- Hur mönster i talföljder och geometriska mönster kan konstrueras, beskrivas och uttryckas.
- Hur algoritmer kan skapas och användas vid programmering. Programmering i visuella programmeringsmiljöer.

Tid och pengar

- Enheter för tid, till exempel timmar och minuter och hur de förhåller sig till varandra.
- Olika sätt att uppskatta och mäta tidsskillnader, till exempel med klocka.
- Pengars värde och användning och hur de kan växlas. Digitala betalningsätt.

Sannolikhet och statistik

- Sannolikhet, chans och risk grundat på observationer, simuleringar eller statistiskt material från vardagliga situationer. Jämförelser av sannolikheten vid olika slumpmässiga försök.
- Undersökningar i olika situationer. Tabeller och diagram och hur de kan användas för att sortera data och beskriva resultat från undersökningar, såväl med som utan digitala verktyg. Hur information kan avläsas ur tabeller och diagram.

Geometri

- De geometriska objekten cirkel, kvadrat, rektangel och triangel. Hur de avbildas och beskrivs, såväl med som utan digitala verktyg.
- Geometriska begrepp, till exempel hörn, sida, sträcka och vinkel.

- Mätning och uppskattning av längd, volym och massa med vanliga måttenheter.
- Proportionella samband samt enkel förstoring och förminskning.
- Geometriska mönster och hur de kan konstrueras.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom ämnet matematik för att till exempel beskriva matematiska problem och utvärdera arbetsprocesser.
-

Musik

Centralt innehåll

I årskurs 1–6

Musikens verktyg

- Röst som instrument, till exempel i sång och rap.
- Musikaliska symboler med bild, färg, siffer- eller bokstavsstöd, till exempel noter och ackord.
- Blås-, sträng-, tangent- och slagverksinstrument. Hur instrumenten låter och ser ut och exempel på ensemblespel.
- Röst- och hörselvård i samband med musikutövning och musiklyssning, till exempel uppvärmningsövningar och användning av hörselskydd.
- Musikens byggstenar, till exempel rytm, tempo och melodier.
- Musikens formelement, till exempel intro, vers och refräng.
- Digitala verktyg för ljud- och musikskapande.

Musikens sammanhang och funktioner

I årskurs 7–9

Musikens verktyg

- Röst som instrument i unison och enklare flerstämmig sång.
- Melodi-, ackord- och digitala instrument, bas och trumset samt verktyg för musikproduktion.
- Musikaliska symboler med bild, färg, siffer- eller bokstavsstöd, till exempel noter och ackord.
- Röst- och hörselvård. Sångteknik och ljudnivåanpassning i musikaliska sammanhang.

- Musikens byggstenar och formelement. Hur de används för att musicera och komponera musik.
- Digitala verktyg för musikskapande, inspelning och bearbetning.

Musikens sammanhang och funktioner

Naturorienterande ämnen

Centralt innehåll

I årskurs 1–6

Metoder och arbetssätt

- Fältstudier, experiment och sorteringar. Hur de genomförs och används för att undersöka närmiljön.
- Dokumentation och redovisning av undersökningar och sorteringar med hjälp av skrift, bild och andra uttrycksformer, såväl med som utan digitala verktyg.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom de naturorienterande ämnena, till exempel för att samtala om människa, djur och natur och för att utvärdera arbetsprocesser.

I årskurs 7–9

Metoder och arbetssätt

- Fältstudier, experiment och sorteringar. Hur de genomförs och används för att undersöka närmiljön.
- Dokumentation och redovisning av undersökningar och sorteringar med hjälp av skrift, bild och andra uttrycksformer, såväl med som utan digitala verktyg.
- Tolkning och granskning av information med koppling till naturvetenskap, till exempel artiklar i tidningar och filmer i digitala medier.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom de naturorienterande ämnena, till exempel för att samtala om människa, djur och natur och för att utvärdera arbetsprocesser.

Geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap

Människor har i alla tider och i alla samhällen försökt förstå och förklara sina levnadsvillkor och de sociala sammanhang som de ingår i. Det är alla människors ansvar att utveckla ett samhälle som präglas av demokratiska värden och att förvalta jorden så att en hållbar utveckling blir möjlig. Kunskaper i de samhällsorienterande ämnena ger människor förutsättningar att orientera sig i en allt mer globaliserad och digitaliserad värld och ta ansvar för sitt handlande.

Syfte

Undervisningen i de samhällsorienterande ämnena ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om historiska sammanhang och om hur människor har skapat och förändrat samhällen och kulturer. På så sätt ska eleverna ges möjligheter att utveckla sitt historiemedvetande och få perspektiv på det förflutna, nutiden och framtiden.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om religioner och andra livsåskådningar i det egna samhället och på andra håll i världen. Undervisningen ska även ge kunskap om och förståelse för hur kristna traditioner har påverkat det svenska samhället och dess värderingar. Vidare ska undervisningen stimulera eleverna att reflektera över olika livsfrågor, sin identitet och sitt etiska förhållningssätt.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper om geografiska förhållanden, olika platser, regioner och levnadsvillkor i världen. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla ett rumsligt medvetande och kunskaper om mänskliga verksamheter och processer i naturen som påverkar jordytans former och mönster. Genom undervisningen ska eleverna utveckla kunskaper om hur människa, samhälle och natur samspelar och vilka konsekvenser det får för naturen och människans levnadsvillkor.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer, värden och arbetssätt. Undervisningen syftar också till att eleverna utvecklar kunskaper om, och ett kritiskt förhållningssätt till, hur man kan hantera information i vardagsliv och studier. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att förstå digitaliseringens betydelse för samhällsutvecklingen och för den personliga integriteten. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin förståelse för vad det innebär att vara en aktiv och ansvarstagande medborgare i ett snabbt föränderligt samhälle. Därigenom ska eleverna stimuleras att engagera sig och uttrycka sig i olika sammanhang för att på så sätt stärka tilltron till sin förmåga att delta i samtal om samhällsfrågor.

Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om ämnesspecifika begrepp. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar att samtala om samhällsfrågor och presentera och utvärdera arbetsprocesser.

Genom undervisningen i de samhällsorienterande ämnena ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- jämföra och reflektera över olika historiska händelser, gestalter och tidsperioder,
- jämföra och reflektera över kristendomen, andra religioner och andra livsåskådningar,
- jämföra och reflektera över olika geografiska förhållanden, platser, regioner och levnadsvillkor,
- reflektera över demokratiska värden, principer och arbetssätt,
- söka, granska och värdera information från olika källor och göra egna överväganden, och
- använda ämnesspecifika ord, begrepp och symboler.

Centralt innehåll

I årskurs 1–6

Att leva tillsammans

- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel gott och ont, rätt och orätt, kamratskap, könsroller, jämställdhet och relationer.
- Konsekvenser av egna och andras handlingar och ställningstaganden.
- Ansvarsfullt agerande vid användning av digitala och andra medier.
- Normer och regler i elevens livsmiljö, till exempel i skolan, i digitala miljöer och i sportsammanhang.
- Vad demokrati är och hur demokratiska beslut fattas i skolan. Hur möten, till exempel klassråd, organiseras och genomförs.
- Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.

Att leva i Sverige

Att undersöka verkligheten

- Tidslinjer. Begreppen dåtid, nutid och framtid.
- Orientera sig i närmiljön med hjälp av vägbeskrivningar och kartor, såväl med som utan digitala verktyg. Namn och läge på platser i närmiljön. Storleksrelationer och väderstreck.
- Jordgloben. Namn på världsdelarna samt på länder och platser som är betydelsefulla för eleven.
- Fältstudier för att undersöka natur- och kulturlandskap.
- Metoder för att söka information från olika källor: intervjuer, observationer och mätningar, såväl med som utan digitala verktyg.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom de samhällsorienterande ämnena för att till exempel samtala om samhällsfrågor och utvärdera arbetsprocesser.

Att leva tillsammans

- Livsfrågor som är betydelsefulla för eleven. Identitet och identitetsskapande i relation till kön, sexualitet och livsstil.
- Konfliktlösning och vardagliga moraliska dilemman, till exempel hur man kan hantera olika åsikter.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och digital kommunikation samt hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.
- Vad religioner och andra livsåskådningar kan betyda för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet.
- Hur livsfrågor, till exempel synen på kärlek och vad som händer efter döden, skildras i olika religioner och andra livsåskådningar.
- Samhällets behov av lagstiftning, några olika lagar och påföljder. Kriminalitet och dess konsekvenser för individen, familjen och samhället.
- Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Sveriges grundlagar. Hur individer och grupper kan påverka beslut, till exempel genom att rösta i allmänna val eller skapa opinion i sociala medier.
- Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel sociala medier, webbplatser eller dagstidningar.
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet, samt hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering.

Att leva i Sverige

Att undersöka verkligheten

- Kartan och dess uppbyggnad med färger och symboler.
- Jordgloben. Kontinenternas och världshavens lägen på jordgloben. Namn och läge på länder och platser i Europa och övriga världen som är betydelsefulla för eleven.
- Fältstudier för att undersöka natur- och kulturlandskap.
- Metoder för att söka information från olika källor. Hur man kan värdera, bearbeta och presentera information, såväl med som utan digitala verktyg.
- Informationsspridning, reklam och opinionsbildning i såväl digitala som andra medier. Hur man kan urskilja budskap, avsändare och syfte.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom de samhällsorienterande ämnena för att till exempel samtala om samhällsfrågor och utvärdera arbetsprocesser.

Centralt innehåll

I årskurs 1–6

Slöjdens material, redskap och hantverkstekniker

- Metall, textil och trä. Materialens egenskaper och användningsområden.
- Handverktyg, redskap och maskiner. Hur de benämns och används på ett säkert och ändamålsenligt sätt.
- Enkla former av några hantverkstekniker, till exempel metalltrådsarbete, tovning och sågning.
- Enkla skisser och arbetsbeskrivningar, såväl med som utan digitala verktyg, och hur de kan läsas och följas.

Slöjdens arbetsprocesser

- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och värdering av arbetsprocessen. Hur delarna i arbetsprocessen samverkar till en helhet.
- Utforskande av materialens, redskapens och verktygens möjligheter.
- Dokumentation av arbetsprocessen i ord och bild, såväl med som utan digitala verktyg.

Slöjdens estetiska och kulturella uttrycksformer

I årskurs 7–9

Slöjdens material, redskap och hantverkstekniker

- Metall, textil och trä. Materialens egenskaper, deras användningsområden och kombinationsmöjligheter med varandra och med andra material, till exempel nyproducerade och återanvända material. Hur material kan kombineras med digital teknik.
- Handverktyg, redskap och maskiner. Hur de benämns och används på ett säkert och ändamålsenligt sätt.
- Några former av hantverkstekniker, till exempel virkning och urholkning.
- Ergonomi och arbetsmiljö, till exempel lämplig arbetshöjd och ljudnivå.
- Skisser, mönster och arbetsbeskrivningar, såväl med som utan digitala verktyg. Hur de kan läsas och följas.

Slöjdens arbetsprocesser

- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och värdering av arbetsprocessen. Hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.
- Undersökande av olika material och hantverksteknikers möjligheter.

- Dokumentation av arbetsprocessen i ord och bild, såväl med som utan digitala verktyg.

Slöjdens estetiska och kulturella uttrycksformer

Svenska

Syfte

Undervisningen i ämnet svenska ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om svenska språket. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin förmåga att kommunicera och anpassa sitt språk till olika sammanhang och för skilda syften. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar tal, skrift och andra kommunikationsformer. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar sin läsförmåga och sitt intresse för att läsa och skriva.

Genom undervisningen ska eleverna få möta, utveckla kunskaper om och ges möjligheter att uttrycka sig genom litteratur, bilder, film, teater, drama, rörelse och andra kommunikationsformer. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om och tilltro till sin förmåga att formulera och uttrycka egna åsikter och tankar. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man uttrycker sig på kan få konsekvenser för en själv och för andra människor. Därigenom ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar sitt språk, sin identitet och sin förståelse för omvärlden och tar ansvar för det egna språkbruket i olika sammanhang och medier.

Vidare ska undervisningen syfta till att eleverna utvecklar sina kunskaper om hur det svenska språket är uppbyggt. På så sätt ska undervisningen bidra till att stärka elevernas medvetenhet om den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också ge eleverna möjligheter att utveckla och fördjupa sin ord- och begreppsförståelse.

Undervisningen ska ge eleverna möjligheter att utveckla kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor. Undervisningen ska dessutom bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om digitala kommunikationsverktyg.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- tala och samtala i olika sammanhang,
- läsa, förstå och reflektera över olika texter,
- skriva texter för olika syften och mottagare,
- bearbeta innehållet i litteratur, bilder, film, teater, drama och andra medier, och
- söka och värdera information från olika källor.

I årskurs 1–6

Tala, lyssna och samtala

- Hur man kan använda omskrivningar och visuell förstärkning, till exempel bilder och tecken, för att förstå och göra sig förstådd.
- Kommunikation för olika syften. Lyssna, svara, fråga, berätta samt uttrycka önskemål och känslor.
- Kommunikations- och samtalsregler i olika sammanhang, även i digitala medier. Turtagning, talutrymme, kroppsspråk och mimik.
- Muntliga presentationer. Hur man genomför presentationer inför grupp. Bilder, digitala medier och verktyg samt annat som kan stödja presentationer.

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att avkoda och förstå texter.
- Ordbilder i närmiljön samt utifrån elevens erfarenhet och intresse.
- Strategier för att skriva olika typer av texter, till exempel meddelanden.
- Alfabetet och den alfabetiska ordningen. Sambandet mellan ljud och bokstav.
- Skriftspråkets uppbyggnad. Mellanrum mellan ord, stor bokstav och punkt.
- Skrivverktyg. Hur till exempel ordbehandlingsprogram med bildstöd och talsyntes kan användas när man skriver.
- Handstil och att skriva med digitala verktyg.

Berättande texter och faktatexter

- Berättande texter och poetiska texter för barn: rim, ramsor, sånger, bilderböcker, kapitelböcker, lyrik, dramatik, sagor och myter.
- Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning.
- Några barnboks författare.
- Beskrivande och förklarande texter för barn, till exempel faktatexter, och hur deras innehåll kan organiseras.
- Instruerande texter, till exempel spelinstruktioner och arbetsbeskrivningar.
- Texter som kombinerar ord och bild, till exempel film, spel och webbtexter.
- Texter i digitala miljöer för barn, till exempel texter med länkar och andra interaktiva funktioner.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor.
- Skillnader i språkanvändning beroende på vem man kommunicerar med och med vilket syfte, till exempel skillnader mellan att skriva korta digitala meddelanden och att skriva en faktatext.

- Ord, symboler, begrepp och kroppsspråk som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.
- Språkbruk samt möjligheter och risker vid egen kommunikation i digitala medier.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i böcker och på webbplatser för barn.
- Hur texters avsändare påverkar innehållet, till exempel i tidningsartiklar och i sökträffar via sökmotorer på internet.

I årskurs 7–9

Tala, lyssna och samtala

- Hur man kan använda omskrivningar och visuell förstärkning, till exempel bilder och tecken, för att förstå och göra sig förstådd.
- Kommunikation för olika syften. Hur åsikter, intresse och argument kan uttryckas.
- Hur man kan anpassa sin kommunikation till olika situationer och sammanhang.
- Muntliga presentationer. Stödord, bilder, digitala medier och verktyg samt annat för att planera och genomföra en presentation.

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att avkoda och förstå olika texter. Sökläsnings och läsning mellan raderna.
- Strategier för att skriva olika typer av texter och hur man anpassar innehållet till olika mottagare. Olika sätt att bearbeta egna texter till innehåll och form.
- Skriftspråkets uppbyggnad. Skiljetecken och stavningsregler.
- Alfabetisk ordning. Hur man hittar i innehållsförteckningar och ordböcker.
- Handstil och att skriva med digitala verktyg.
- Skrivverktyg. Hur till exempel ordbehandlingsprogram med stavningskontroll kan användas när man skriver.
- Digitala verktyg för kommunikation.

Berättande texter och faktatexter

- Berättande texter och poetiska texter för barn och unga: skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter.
- Berättande texters budskap och uppbyggnad med miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- Några barn- och ungdomsförfattare.
- Beskrivande, förklarande och instruerande texter, till exempel nyhetsartiklar, spelinstruktioner och recept. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.

- Texter som kombinerar ord, bild och ljud, till exempel webbtexter, interaktiva spel och tv-program. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.
- Texter i digitala miljöer, till exempel texter med länkar och andra interaktiva funktioner.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.
- Skillnader i språkanvändning beroende på vem man kommunicerar med och med vilket syfte, till exempel skillnader mellan att skriva ett inlägg i sociala medier och att skriva en faktatext.
- Ord, symboler, begrepp och kroppsspråk som används för att uttrycka budskap.
- Variationer i det svenska språket, till exempel slanguttryck och dialekter.
- Ordspråks och metaforers betydelse i texter och dagligt tal.
- Ansvarsfullt agerande vid kommunikation i digitala och andra medier och i olika sammanhang.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i olika medier och källor, till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och via sökmotorer på internet.
- Hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Svenska som andraspråk

Syfte

Undervisningen i ämnet svenska som andraspråk ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om svenska språket. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin förmåga att kommunicera och anpassa sitt språk till olika sammanhang och för skilda syften. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar tal, skrift och andra kommunikationsformer. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar sin läsförmåga och sitt intresse för att läsa och skriva på svenska. Undervisningen ska också ge eleverna många möjligheter att kommunicera på svenska utifrån sin kunskapsnivå, utan att ställa för tidiga krav på språklig korrekthet.

Genom undervisningen ska eleverna få möta, utveckla kunskaper om och ges möjligheter att uttrycka sig genom litteratur, bilder, film, teater, drama, rörelse och andra kommunikationsformer. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om och tilltro till sin förmåga att formulera och uttrycka egna åsikter och tankar. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man uttrycker sig på kan få konsekvenser för en själv och för andra människor. Därigenom ska undervisningen bidra till att

eleverna utvecklar sitt språk, sin identitet och sin förståelse för omvärlden och tar ansvar för det egna språkbruket i olika sammanhang och medier.

Vidare ska undervisningen syfta till att eleverna utvecklar sina kunskaper om hur det svenska språket är uppbyggt och om dess uttal. På så sätt ska undervisningen bidra till att stärka elevernas medvetenhet om den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också ge eleverna möjligheter att utveckla och fördjupa sin ord- och begreppsförståelse.

Undervisningen ska ge eleverna möjligheter att utveckla kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor. Undervisningen ska dessutom bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om digitala kommunikationsverktyg.

Genom undervisningen i ämnet svenska som andraspråk ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- tala och samtala i olika sammanhang,
- läsa, förstå och reflektera över olika texter,
- skriva texter för olika syften och mottagare,
- bearbeta innehållet i litteratur, bilder, film, teater, drama och andra medier, och
- söka och värdera information från olika källor.

Centralt innehåll

I årskurs 1–6

Tala, lyssna och samtala

- Hur man kan använda omskrivningar och visuell förstärkning, till exempel bilder och tecken, för att förstå och göra sig förstådd.
- Kommunikation för olika syften. Lyssna, svara, fråga, berätta samt uttrycka önskemål och känslor.
- Kommunikations- och samtalsregler i olika sammanhang även i digitala medier. Turtagning, talutrymme, kroppsspråk och mimik.
- Muntliga presentationer. Hur man genomför presentationer inför grupp. Bilder, digitala medier och verktyg samt annat som kan stödja presentationer.
- Uttal, betoning och satsmelodi. Svenska språkets uttal i jämförelse med modersmålets.

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att avkoda och förstå texter.
- Ordbilder i närmiljön samt utifrån elevens erfarenhet och intresse.
- Strategier för att skriva olika typer av texter, till exempel meddelanden.
- Alfabetet och den alfabetiska ordningen. Sambandet mellan ljud och bokstav. Bokstävers form och ljud i jämförelse med modersmålet.
- Skriftspråkets uppbyggnad. Mellanrum mellan ord, stor bokstav och punkt.
- Skrivverktyg. Hur till exempel ordbehandlingsprogram med bildstöd och talsyntes kan användas när man skriver.
- Handstil och att skriva med digitala verktyg.

- Berättande texter och poetiska texter för barn: rim, ramsor, sånger, bilderböcker, kapitelböcker, lyrik, dramatik, sagor och myter.
- Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning.
- Några barnboks författare.
- Beskrivande och förklarande texter för barn, till exempel faktatexter, och hur deras innehåll kan organiseras.
- Instruerande texter, till exempel spelinstruktioner och arbetsbeskrivningar.
- Texter som kombinerar ord och bild, till exempel film, spel och webbtexter.
- Texter i digitala miljöer för barn, till exempel texter med länkar och andra interaktiva funktioner.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor.
- Skillnader i språkanvändning beroende på vem man kommunicerar med och med vilket syfte, till exempel skillnaden mellan att skriva korta digitala meddelanden och att skriva en faktatext.
- Ord, symboler, begrepp och kroppsspråk som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.
- Språkbruk samt möjligheter och risker vid egen kommunikation i digitala medier.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i böcker och på webbplatser för barn.
- Hur texters avsändare påverkar innehållet, till exempel i tidningsartiklar och i sökträffar via sökmotorer på internet.

I årskurs 7–9

Tala, lyssna och samtala

- Hur man kan använda omskrivningar och visuell förstärkning, till exempel bilder och tecken, för att förstå och göra sig förstådd.
- Kommunikation för olika syften. Hur åsikter, intresse och argument kan uttryckas.
- Hur man kan anpassa sin kommunikation till olika situationer och sammanhang.
- Muntliga presentationer. Stödord, bilder, digitala medier och verktyg samt annat för att planera och genomföra en presentation.
- Uttal, satsmelodi och sambandet mellan betoning och betydelse.

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att avkoda och förstå olika texter. Sökläsning och läsning mellan raderna.

- Strategier för att skriva olika typer av texter och hur man anpassar innehållet till olika mottagare. Olika sätt att bearbeta egna texter till innehåll och form.
- Skriftspråkets uppbyggnad. Skiljetecken och stavningsregler.
- Alfabetisk ordning. Hur man hittar i innehållsförteckningar och ordböcker.
- Handstil och att skriva med digitala verktyg.
- Skrivverktyg. Hur till exempel ordbehandlingsprogram med stavningskontroll kan användas när man skriver.
- Digitala verktyg för kommunikation.

Berättande texter och faktatexter

- Berättande texter och poetiska texter för barn och unga: skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter.
- Berättande texters budskap och uppbyggnad med miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- Några barn- och ungdomsförfattare.
- Beskrivande, förklarande och instruerande texter, till exempel nyhetsartiklar, spelinstruktioner och recept. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.
- Texter som kombinerar ord, bild och ljud, till exempel webbtexter, spel och tv-program. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.
- Texter i digitala miljöer, till exempel texter med länkar och andra interaktiva funktioner.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.
- Skillnader i språkanvändning beroende på vem man kommunicerar med och med vilket syfte, till exempel skillnader mellan att skriva ett inlägg i sociala medier och att skriva en faktatext.
- Ord, symboler, begrepp och kroppsspråk som används för att uttrycka budskap.
- Variationer i det svenska språket, till exempel slanguttryck och dialekter.
- Ordspråks och metaforers betydelse i texter och dagligt tal.
- Ansvarsfullt agerande vid kommunikation i digitala och andra medier och i olika sammanhang.

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning i olika medier och källor, till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och via sökmotorer på internet.
- Hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Syfte

Undervisningen i ämnet teknik ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om tekniska lösningar i vardagen, hur de fungerar och kan användas. Undervisningen syftar också till att stimulera elevernas intresse för teknik.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kan lösa problem och uppfylla behov med hjälp av teknik. Eleverna ska även ges förutsättningar att pröva egna tekniska idéer och hitta lösningar. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om och erfarenheter av hur redskap och teknisk utrustning används på ett säkert och ändamålsenligt sätt. På så sätt ska eleverna ges möjlighet att stärka tilltron till sin förmåga att använda teknik och att med teknikens hjälp lösa vardagliga problem och tillfredsställa olika behov.

I teknikundervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla medvetenhet om att teknisk verksamhet och den egna användningen av tekniska lösningar har betydelse för och påverkar människan, samhället och miljön. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till tekniska lösningar. Eleverna ska även ges möjlighet att få en orientering om teknikens historiska utveckling för att bättre förstå framväxten av dagens teknik.

Vidare ska undervisningen i teknik bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om ämnesspecifika begrepp och uttrycksformer. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar att samtala om teknik och presentera och utvärdera arbetsprocesser.

Genom undervisningen i ämnet teknik ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- jämföra och reflektera över tekniska lösningar i vardagen utifrån ändamålsenlighet och funktion,
- identifiera problem och behov som kan lösas med teknik och utarbeta förslag till lösningar,
- hantera redskap och teknisk utrustning på ett säkert och ändamålsenligt sätt,
- värdera konsekvenser av olika teknikval för individ, samhälle och miljö, och
- använda ämnesspecifika ord, begrepp och symboler.

Centralt innehåll

I årskurs 1–6

Tekniska lösningar

- Vad datorer används till och några av datorns grundläggande delar för inmatning, utmatning och lagring av information, till exempel tangenter, skärm och hårddisk. Några vanliga föremål som styrs av datorer, till exempel diskmaskiner och telefoner.

- Föremål där enkla mekanismer såsom hävstänger och länkar används för att uppnå en viss funktion, till exempel föremål på lekplatsen och husgeråd av olika slag.
- Tekniska lösningar där människan härmat naturen, till exempel kardborren som förebild för kardborrebandet.
- Material för eget konstruktionsarbete. Deras egenskaper och hur de kan sammanfogas.

Strategier för att hantera och utveckla tekniska lösningar

- Undersökande av hur några vardagliga föremål är uppbyggda, utformade och fungerar, samt ge förslag på hur de kan förändras.
- Egna konstruktioner där man tillämpar enkla mekanismer.
- Att styra föremål med programmering.
- Dokumentation, till exempel i form av skisser, bilder, samt fysiska och digitala modeller.
- Redskap och teknisk utrustning i närmiljön. Hur de används på ett ändamålsenligt och säkert sätt.
- Instruktioner, till exempel till enkla byggsatser.

Teknik, människa, samhälle och miljö

- Föremål i elevens vardag. Hur de är anpassade efter människans behov och har förändrats över tid.
- Säkerhet vid teknikanvändning, till exempel när man hanterar elektricitet och använder olika tjänster via internet.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom ämnet teknik för att till exempel samtala om teknik och utvärdera arbetsprocesser.

I årskurs 7–9

Tekniska lösningar

- Tekniska lösningar inom kommunikations- och informationsteknik för utbyte av information, till exempel datorer, internet och mobiltelefoni. Hur datorer styrs av program och kan kopplas samman i nätverk.
- Föremål som består av rörliga delar och hur de rörliga delarna är sammanfogade med hjälp av olika mekanismer för att uppnå en viss funktion, till exempel handbromsen eller tramporna på cykeln.
- Hur vanliga hållfasta och stabila konstruktioner är uppbyggda, till exempel hus och broar.
- Material som används till exempel i hållfasta och stabila konstruktioner, samt deras egenskaper.
- Tekniska lösningar som utnyttjar elkomponenter och enkel elektronik för att åstadkomma ljud, ljus eller rörelse, till exempel larm och belysning.

- Tillvägagångssätt för att lösa tekniska vardagsproblem och behov, till exempel om lampan slocknar och att inreda ett rum.
- Egna konstruktioner med tillämpningar av principer för hållfasta och stabila strukturer, mekanismer och elektriska kopplingar.
- Att styra egna konstruktioner eller andra föremål med programmering.
- Dokumentation med förklarande ord och begrepp, till exempel i form av enkla skisser, bilder och med fysiska och digitala modeller.
- Användning av redskap och teknisk utrustning för kommunikation, informationssökning och tjänster av olika slag i samhället. Hur de används på ett ändamålsenligt och säkert sätt.
- Manualer för redskap och teknisk utrustning i närmiljön.

Teknik, människa, samhälle och miljö

- Tekniska system i hemmet och samhället, till exempel vatten- och avloppssystem och system för återvinning. Några delar i systemen och hur de samverkar. Systemens förändringar över tid och några orsaker till det.
- Säkerhet vid teknikanvändning, till exempel vid överföring av information i digitala miljöer.
- Olika sätt att hushålla med resurser i närmiljön, till exempel energi och vatten.
- Konsekvenser av teknikval, för- och nackdelar med olika tekniska lösningar.
- Hur teknik ingår i och förändrar förutsättningar för olika yrken och inom alla samhällsområden.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom ämnet teknik för att till exempel samtala om teknik och utvärdera arbetsprocesser.

KURSPLANER FÖR GRUNDSÄRSKOLANS ÄMNESOMRÅDEN

Estetisk verksamhet

Centralt innehåll

I årskurs 1–9

Estetisk framställning

- Olika sätt att skapa, till exempel imiterande och fritt.
- Färg, form och struktur. Deras betydelse för bilders och föremåls uttryck.
- Fotografering och filmande.
- Rytmik, rim och ramsor. Sång- och danslekar.
- Spel på musik- och rytminstrument.
- Digitala verktyg för ljud- och musikskapande samt bildframställning.
- Rollspel, till exempel utifrån sagor, händelser och känslor.
- Dramatisering av sånger och berättelser med ljud, musik och rörelse.
- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden och framställning. Hur delarna i arbetsprocessen samverkar till en helhet.
- Hur färg, form och material påverkar slöjdföremåls uttryck.
- Presentationer, framträdanden och redovisningar, såväl med som utan digitala verktyg.

Material, redskap och tekniker

- Material som kan användas vid framställning av bilder och föremål, till exempel textil, trä och metall, och deras kombinationsmöjligheter med varandra och med andra material, till exempel nyproducerade och återanvända material. Hur material kan kombineras med digital teknik.
- Verktyg, redskap, instrument och maskiner som kan användas i estetisk verksamhet.
- Bildtekniker, till exempel teckning, målning och modellering.
- Bildhantering, såväl med som utan digitala verktyg.
- Hantverkstekniker med olika material, handverktyg och redskap, till exempel tovning och urholkning.
- Arbetsbeskrivningar, såväl med som utan digitala verktyg.

Estetisk verksamhet i samhället

Syfte

Undervisningen inom ämnesområdet kommunikation ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i att samspela med andra och en tilltro till sin förmåga att aktivt påverka sin situation. Eleverna ska ges förutsättningar att kommunicera i olika sammanhang och kunna uttrycka sig med tydlig avsikt i tal och andra kommunikationsformer. Därigenom ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar sitt språk och sin identitet.

Vidare ska undervisningen stimulera elevernas vilja att ta emot och tolka kommunikation. På så sätt ska eleverna ges möjligheter att utveckla sin förmåga att lyssna, samtala och förstå. Undervisningen ska bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man uttrycker sig på kan få konsekvenser för en själv och för andra människor. Genom undervisningen ska eleverna möta och uppleva såväl digitala som andra former av kommunikation, till exempel bilder, litteratur, film, teater, drama och rörelse. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förståelse för omvärlden.

Genom undervisningen ska eleverna stimuleras att utveckla kunskaper om hur man söker information i olika källor och hur digitala verktyg för kommunikation kan användas. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar för ökad självständighet.

Vidare syftar undervisningen till att eleverna utvecklar kunskaper om ämnesspecifika begrepp. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar för ökad delaktighet i sociala sammanhang.

För elever med annat modersmål än svenska ska undervisningen bidra till att eleverna stärks i sin utveckling till att bli flerspråkiga. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin ord- och begreppsförståelse både på svenska och modersmålet. Undervisningen ska på så sätt bidra till att eleverna utvecklar såväl sitt modersmål som sin identitet.

Genom undervisningen inom ämnesområdet kommunikation ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- samspela med andra,
- tolka olika former av kommunikativa uttryck,
- söka information från olika källor, och
- använda ord, begrepp, symboler och andra uttryckssätt för kommunikation.

Centralt innehåll

I årskurs 1–9

Samspela, tala och samtala

- Grundläggande kommunikativa mönster och strukturer: turtagning, hur man initierar, upprätthåller och avslutar samspel eller samtal.
- Kommunikation i olika sammanhang och miljöer, till exempel under rasten, i affären eller med digitala verktyg.
- Känslor, hur de kan uttryckas och tolkas.
- Kroppsspråk, tecken eller tal. Hur man kan uttrycka sin avsikt på olika sätt.

- Språkets struktur, ordföljd och meningsbyggnad.
- Kommunikationsverktyg. Hur de kan användas för att förstärka elevens kommunikation.

Tolka och förstå

- Bok- och bildsamtal. Berättande texter och poetiska texter för barn och unga: rim, ramsor, sånger, bilderböcker, kapitelböcker, lyrik, dramatik, sagor och myter.
- Tolka kommunikativa uttryck, till exempel kroppsspråk, tecken eller tal.
- Ordbilder utifrån elevens erfarenhet och intresse.
- Bokstavsformer och ljud utifrån elevens erfarenhet och intresse.
- Handstil och att skriva med digitala verktyg.
- Möjligheter och risker vid egen kommunikation i digitala medier.

Informationssökning

- Information i vardagssituationer, till exempel scheman, symboler och instruktioner, såväl med som utan digitala verktyg.
- Informationssökning i olika medier och källor, till exempel tidningar, uppslagsböcker, bibliotek och sökmotorer på internet.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom ämnesområdet kommunikation, till exempel för att samspela med andra.

Motorik

Centralt innehåll

I årskurs 1–9

Friluftsliv och utevistelse

- Undersöka och orientera sig i närmiljön, såväl med som utan digitala verktyg.
- Rörelseaktiviteter i skiftande natur- och utemiljöer under olika årstider. Allemansrättens grunder.
- Hänsynstagande och säkerhet i samband med fysiska aktiviteter.
- Planera och genomföra olika friluftaktiviteter.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom ämnesområdet motorik för att till exempel kommunicera om rörelse, hälsa och livsstil.

Människor har i alla tider och i alla samhällen försökt förstå sina levnadsvillkor och de sociala sammanhang som de ingår i. Att förvalta jorden så att en hållbar utveckling blir möjlig och att utveckla ett samhälle som präglas av demokratiska värden är ett gemensamt ansvar. Kunskaper om hem och samhälle ger människor förutsättningar att orientera sig i en allt mer globaliserad och digitaliserad värld och ta ansvar för sitt handlande.

Syfte

Undervisningen inom ämnesområdet vardagsaktiviteter ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om mönster och rutiner som ingår i vardagen. Eleverna ska ges förutsättningar att ta initiativ till, planera och genomföra aktiviteter som har betydelse för praktiska situationer i hemmet. På så sätt ska undervisningen bidra till ökad självständighet hos eleven och tilltro till den egna förmågan att agera.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om sin närmiljö och dess historia för att på så sätt få perspektiv på det förflutna, nutiden och framtiden. Genom undervisningen ska eleverna också ges möjlighet att utveckla kunskaper om olika geografiska platser och en rumslig medvetenhet för att på så sätt få en ökad förståelse för sin omvärld. Undervisningen ska också ge eleverna möjlighet att utveckla sin förståelse för vad det innebär att vara en aktiv och ansvarstagande medborgare i ett snabbt föränderligt samhälle.

Vidare syftar undervisningen till att eleverna utvecklar kunskaper om olika religioner, en förståelse för olika livsfrågor samt perspektiv på sig själva i relation till andra människor. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om de mänskliga rättigheterna och om demokratiska processer.

Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om olika servicefunktioner i samhället samt om närområdets kultur- och fritidsutbud.

Vidare syftar undervisningen till att eleverna utvecklar kunskaper om ämnesspecifika begrepp. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar att bli delaktiga i samtal om vardagsliv och samhälle.

Genom undervisningen inom ämnesområdet vardagsaktiviteter ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- välja, planera och genomföra aktiviteter i vardagsmiljön,
- undersöka närmiljön, dess natur, historia och traditioner,
- undersöka kristendomen, andra religioner och andra livsåskådningar,
- reflektera över demokratiska värden, principer och arbetssätt,
- söka information om service- och kulturutbud, och
- använda ord, begrepp och symboler inom ämnesområdet.

I årskurs 1–9

Omvärld

- Närmiljön och dess historia, kulturarv, traditioner och högtider.
- Sverige och världen, platser som har betydelse för eleven.
- Kristendomen i det svenska samhället förr och nu. Några högtider och några av de vanligaste psalmerna.
- Några religiöst motiverade levnadsregler och berättelser från kristendom, islam, judendom, hinduism och buddhism.
- Samhällsfunktioner och samhällsservice, till exempel räddningstjänst och sjukvård samt fritids- och kulturutbud i närsamhället. Metoder för att söka information, såväl med som utan digitala verktyg.
- Utbildningsvägar, yrken och verksamheter i samhället samt entreprenörskap.
- Aktuella frågor och debatter i samhället.
- Reklam och information i såväl digitala som andra medier.

Leva tillsammans

- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel gott och ont, rätt och orätt, kamratskap, könsroller, jämställdhet och relationer.
- Ansvarsfullt agerande vid användning av digitala och andra medier.
- Värdegrund, demokrati och alla människors lika värde, till exempel barnkonventionen, elevråd och klassråd.
- Regler och lagar med betydelse för eleven. Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom ämnesområdet vardagsaktiviteter för att till exempel kommunicera om vardagsliv och samhälle.

Verklighetsuppfattning

Naturvetenskapen har sitt ursprung i människans nyfikenhet och behov av att veta mer om sig själv och sin omvärld. Att veta hur företeelser i omvärlden hänger samman är en förutsättning för att verkligheten ska vara begriplig. Med kunskaper om människan och naturen får människor redskap för att påverka sitt eget välbefinnande, men också för att kunna bidra till en hållbar utveckling. Matematik är till sin art en kreativ, reflekterande och problemlösande aktivitet som är nära kopplad till den samhälleliga, sociala, tekniska och digitala utvecklingen. I vår tid med den ökande digitaliseringen ställs allt högre krav på tekniskt kunnande i vardagslivet. För att förstå teknikens roll för individen, samhället och miljön behöver den teknik som omger oss göras synlig och begriplig.

Undervisningen inom ämnesområdet verklighetsuppfattning ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om människa och natur och om samband mellan dem. Därigenom ska undervisningen bidra till att eleverna ges förutsättningar att samspela med naturen och sin omgivning.

Vidare ska undervisningen syfta till att eleverna utvecklar en matematisk förståelse och därigenom en förmåga att strukturera vardagen och lösa praktiska problem. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper i att ordna sina erfarenheter utifrån rum, tid, kvalitet och kvantitet. Undervisningen bidrar därigenom till att eleverna ges förutsättningar att tolka, beskriva och påverka sin verklighet. Vidare ska eleverna genom undervisningen ges möjligheter att använda digitala verktyg och utveckla kunskaper om programmering.

Undervisningen ska bidra till att eleverna stimuleras till en utforskande hållning och en förmåga att använda sina kunskaper i olika situationer. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att se konsekvenserna av eget och andras handlande samt uppfatta samband mellan orsak och verkan.

Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om naturvetenskapliga företeelser och teknik. På så sätt ska eleverna få en ökad förståelse för omvärlden och en tilltro till den egna förmågan att hantera vardagliga situationer.

Vidare syftar undervisningen till att eleverna utvecklar kunskaper om ämnesspecifika begrepp, symboler och uttrycksformer. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar att bli delaktiga i samtal om naturvetenskap, matematik och teknik.

Genom undervisningen inom ämnesområdet verklighetsuppfattning ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- använda kunskaper om människa och natur,
- ordna händelser och upplevelser i tid och rum,
- sortera föremål utifrån kvalitet och kvantitet,
- reflektera över samband mellan orsak och verkan,
- identifiera och reflektera över tekniska lösningar i vardagen utifrån funktion, och
- använda ord, begrepp och symboler inom ämnesområdet.

Centralt innehåll

I årskurs 1–9

Kvantitet

- Längd, volym och massa och hur de kan mätas, storleksordnas och jämföras.
- Heltal. Hur de benämns, storleksordnas och används för att ange antal och ordning. Ramsräkning.
- Sedlar och mynt. Hur de kan sorteras efter värde.

- Pengars användning. Vad några vanliga varor kan kosta. Digitala betalningssätt.
- De fyra räknesätten i praktiska situationer.

Orsak och verkan

Tekniska lösningar

- Undersökande av hur några vardagliga föremål fungerar.
- Föremål där enkla mekanismer såsom hävstänger används för att uppnå en viss funktion, till exempel på lekplatsen och i hemmet.
- Hur datorer används och några av datorns grundläggande delar för inmatning, utmatning och lagring av information, till exempel tangentbord, skärm och hårddisk.
- Några vardagliga föremål som styrs av datorer och program. Hur programmering används för att styra föremål, till exempel för rörelse.
- Redskap, teknisk utrustning och digitala verktyg i närmiljön. Hur de används på ett ändamålsenligt och säkert sätt.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom ämnesområdet verklighetsuppfattning för att till exempel kommunicera om människa, djur och natur.